

яка бажає йому зла), вони забезпечують людину саме тим, що саме їй екзистенційно потрібно, щоб допомогти її благополуччю, розвитку, змінам. За винятком невеликої кількості людей, які також хочуть стати психологами і які шукають відповідного наставника, робота психологів, що належать до цього типу, часто залишається непоміченою. Однак вони аж ніяк не демотивовані цим, і в більшості випадків, навпаки такі умови дозволяють їм виконувати свою роль повноцінно.

Кочаровський М. С.

ВПЛИВ АЗАРТУ ЯК ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ НА ПРОЦЕС ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ

Загальновідомо, що в основі процесу прийняття рішень лежать різноманітні психічні процеси. Так, пізнавальні психічні процеси дають людині, що приймає рішення, повноту інформації, яка необхідна їй для здійснення вибору, тоді як мотиваційні процеси спонукають людину діяти, відповідно до зробленого вибору. Проте, дуже довгий час теорія прийняття рішень ігнорувала ще один вид психічних процесів, а саме – емоційні процеси. Тут варто зауважити, що в традиційній теорії прийняття рішень людина вважається раціональною, такою, що віддає перевагу довгостроковому погляду на речі, а не скороминущим емоціям. Проте, дослідження Д. Канемана і А. Тверські показали, що корисність як категорію не можна розглядати не враховуючи впливу емоцій на процес прийняття рішень. Це відкриття лягло в основу теорії перспектив Д. Канемана і А. Тверські. Згодом, американський нейробіолог А. Дамасіо, в ході досліджень пошкоджень лобової частки мозку, не лише підтвердив результати досліджень Д. Канемана і А. Тверські, але і розширив їх розуміння. Його гіпотеза соматичних маркерів стверджує, що людина

фізіологічно не здатна до прийняття рішень, якщо в неї пошкоджені частини мозку, що відповідають за емоційну відповідь або контроль за нею. Все вищезгадане дає можливість стверджувати, що психічні стани загалом, і емоції зокрема мають критично важливе значення в процесі прийняття рішень. Так, наприклад, у стані емоційного підйому помітно підвищується активність думок, пов'язаних з актуальними потребами та емоціями, і знижується активність інших думок. Цей ефект(впливу емоційної значущості на активність думки) був відкритий Ю. Роттенстречем і К. Сі. Вони виявили, що люди менш чутливі до варіацій ймовірності настання певних результатів здійсненого вибору, при оцінці шансів отримання емоційно значимих результатів, ніж у випадках, коли результати виражались в грошовому еквіваленті. До емоційних станів, які викликають емоційний підйом та впливають на прийняття рішень, належить азарт. Азарт – це емоційний стан, що характеризується сильним інтересом до того, що відбувається, і наполегливим бажанням продовжувати відповідні дії. Головна відмінність азарту від інтересу полягає в тому, що азарт пов'язаний із ризиком і невизначеністю. Тут варто зазначити, що в іноземній літературі поняття «азарт» немає, тоді як саме явище описується як два різні стани – збудження та залежності. Цей поділ відповідає відомій класифікації типів азарту, за якою розрізняють два типи азарту: ресурсний(його ще можна назвати конструктивним) і руйнівний(його можна назвати деструктивним).

Конструктивний азарт – творчий, такий, що спонукає людину займатися улюбленою справою, долати труднощі, шукати креативні рішення задля корисних результатів. Натомість, деструктивний азарт – стан, в якому людина зазвичай втрачає самоконтроль і може вдаватися до необдуманих, неадекватних дій та приймати неефективні та нерациональні рішення. При тому, варто зазначити, що, при наявності навичок, азартом можна керувати, перетворюючи деструктивний азарт в конструктивний, через

зміну фокусу і об'єкту зацікавленості. Таким чином, азарт може мати двоякий вплив на процес прийняття рішень. У випадку конструктивного азарту цей вплив, зазвичай, є позитивним, оскільки він спонукає до пошуку нових варіантів вирішення поставленої задачі і підвищує лабільність психіки, активізуючи креативне мислення. Тоді як у випадку деструктивного азарту вплив завжди негативний – людина заціклюється на об'єкті підвищеного інтересу, що призводить до неправильної оцінки ситуації та, відповідно, нерациональних дій. Відтак, з огляду на викладене, виглядає цікавим та доцільним детальне емпіричне дослідження психологічного впливу стану азарту на людську діяльність загалом і процес прийняття рішень зокрема.

Лукошина А. С., Голубєва М. О.

ДО ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ОБДАРОВАНOSTІ СТУДЕНТСТВА

ВСТУП. Особливу цікавість як для минулої так і сучасної наукової психолого-педагогічної сфери становить вивчення проблеми обдарованості особистості, у тому числі й лінгвістичної обдарованості [1; 2; 8]. Вивченням таких явищ як здібності, обдарованість, талант протягом довгих років займалися як вітчизняні, так і зарубіжні фахівці.

Виклад основного матеріалу. Базове поняття для нашої наукової розвідки – «обдарованість». Розробкою теорій, що включали в себе це поняття опікувалися: Г. Айзенк, С. Берт, Д. Богоявленська, Д. Гілфорд, Л. Терстоун, Е. Торндайк, Е. Торренс та інші. Низка науковців присвятила власні дослідження лінгвістичній обдарованості: М. Рум'янцева, Д. Ліференко, О. Ігна, Х. Вагнера (Н. Wagner), К. Річардсона (С. Richardson), К. Тіррі (К. Tirri) [3]. У «Психологічному словнику» В. Синявський, О. Сергеєнкова пишуть, що обдарованість – феномен